

AHVENANMAAN MAAKUNTALAKI

1 Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksymät maakuntalait

1. *Landskapslag om privat hälso- och sjukvård* (Maakuntalaki yksityisestä terveydenhuollosta)¹
2. *Landskapslag om ändring av 2 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter* (Maakuntalaki potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain muuttamisesta)

2 Tasavallan presidentin veto-oikeus

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991), jäljempänä *itsehallintolaki*, 19 §:n 2 momentin mukaan tasavallan presidentti voi, kun korkeimman oikeuden lausunto on hankittu, määrätä maakuntalain raukeamaan kokonaan tai osittain, jos hän katsoo maakuntapäivien ylittäneen lainsäädäntövaltansa tai maakuntalain koskevan valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta. Presidentin on tehtävä päätöksensä neljän kuukauden kuluessa siitä, kun maakuntapäivien päätös annettiin oikeusministeriölle tiedoksi.

Muistion 1 kohdassa mainitut maakuntalait ovat saapuneet oikeusministeriöön 3.1.2024.

3 Ahvenanmaan valtuuskunnan ja Korkeimman oikeuden lausunnot

Itsehallintolain 19 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtuuskunta antaa oikeusministeriölle lausunnon maakuntalain hyväksymispäätöksestä ennen päätöksen esittelemistä tasavallan presidentille.

Itsehallintolain 36 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan valtuuskunnan virkakieli on ruotsi.

Ahvenanmaan valtuuskunta on antanut 13.2.2024 päivätyn lausunnon muistiossa mainituista maakuntalaeista.

Muistion 1 kohdan ensimmäisen maakuntalain tarkoituksena on säännellä yksityisiä terveydenhuollon palveluja Ahvenanmaalla. Laissa säädetään laatuvaatimuksista, lupamenettelystä, rekisteröinnistä ja valvonnasta. Muistion 1 kohdan 2 kohdassa

¹ VN/909/2024

mainittu maakuntalaki sisältää yksityisen terveydenhuollon osalta teknisen täydennyksen.

Lausunnossaan (Nr 1/24) Ahvenanmaan valtuuskunta on itsehallintolain säännökset huomioon ottaen katsonut, ettei maakuntalain voimaantulolle ole estettä lukuun ottamatta sen 3 §:n 6 momenttia. Virheellinen säännös ei vaikuta maakuntalakiin muutoin, joten maakuntalaki voi valtuuskunnan mukaan muilta osin tulla voimaan.

Maakuntalain 1 §:n 2 momentissa säädetään itsehallintolain 27 §:n 30 kohdan mukaisesti, että kelpoisuudesta toimia terveydenhuollossa säädetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994). Kun otetaan huomioon itsehallintolain 27 §:n 30 kohdan mukainen valtakunnan toimivalta, maakuntalain 3 §:n 6 momentin mukainen asetuksenantovaltuus muodostaa Ahvenanmaan valtuuskunnan mukaan toimivallan ylityksen, kun se oikeuttaa maakunnan hallituksen antamaan maakunta-asetuksella tarkempia säännöksiä henkilökunnan osaamisesta ja ammattitaidosta sekä riittävästä käytännön kokemuksesta itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan lääkärin tai hammaslääkärin toimintaa varten, koska nämä säännökset voisivat merkitä poikkeamista valtakunnan lainsäädännön säännöksistä.

Oikeusministeriö pyysi 6.2.2024 lausuntoa korkeimmalta oikeudelta muistiossa mainituista maakuntalaeista. Itsehallintolain 36 §:n 2 momentin mukaan korkeimman oikeuden itsehallintolaissa tarkoitetut lausunnot on laadittava ruotsin kielellä.

Korkein oikeus on 26.3.2024 antamassaan lausunnossa (KKO-HD/155/2024) katsonut, yhtyen Ahvenanmaan valtuuskunnan perusteluihin, että muistion 1 kohdan 1 kohdassa mainitun maakuntalain 3 §:n 6 momentin säännös, jonka mukaan maakunnan hallitus voi antaa maakunta-asetuksella säännöksiä henkilöstön osaamisesta ja ammattitaidosta sekä käytännön kokemuksesta tiettyä toimintamuotoa varten, muodostaa toimivallan ylityksen. Lainkohta on näin ollen korkeimman oikeuden mukaan määrättävä raukeamaan. Korkein oikeus katsoo, että tarkastellut maakuntalait kuuluvat muilta osin maakunnan toimivaltaan eikä maakuntalakien voimaantulolle muilta osin liene estettä. Muistion 1 kohdan 2 kohdassa mainitun maakuntalain soveltaminen edellyttää myös yksityisestä terveydenhuollosta annetun maakuntalain voimaantuloa.

4 Esitys

Esitetään, että tasavallan presidentti päättää Ahvenanmaan valtuuskunnan ja korkeimman oikeuden esittämillä perusteilla määrätä muistion luettelon 1 kohdassa tarkoitetun maakuntalain raukeamaan 3 §:n 6 momentin osalta, ja muilta osin päättää olla käyttämättä veto-oikeuttaan maakuntalakeihin.